

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Ostrowie
Wielkopolskim
z udziałem zainteresowanego R.W.
o ustalenie ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 czerwca 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 1 marca 2024 r., sygn. akt III AUa 1133/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Ostrowie Wielkopolskim kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z ustawowymi odsetkami z art 98 § 1¹ k.p.c.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 marca 2024 r., Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację L. sp. z o.o. w K. od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 11 września 2023 r., którym Sąd oddalił jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Ostrowie Wielkopolskim z dnia 6 kwietnia 2023 r. stwierdzającej, że

R.W. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika L. sp. z o.o. w K. polega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu od 2 listopada 2017 r. do 30 czerwca 2018 r., ze wskazaną podstawą wymiaru składek.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku płatnik składek zarzucił naruszenie:

1. art. 9 ust. 2c oraz ust. 4a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497 ze zm.; dalej także ustawa systemowa), przez ich wadliwą wykładnię, co w konsekwencji doprowadziło do ich błędnego zastosowania oraz przez ich niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji zobowiązanie płatnika składek do opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, podczas gdy tego rodzaju zobowiązanie składkowe w ogóle nie powstało.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił jej oczywistą zasadnością oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Skarżący wywodził, że brak jest podstaw do zaakceptowania stanowiska Sądu Apelacyjnego, że zgodnie z art. 9 ust. 4a ustawy systemowej zastrzeżenie „odsyłające” do ust. 2c tego artykułu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający równocześnie w stosunku pracy nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę równą co najmniej kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a powołanej ustawy). W ocenie skarżącego, zleceniobiorca-emeryt będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy zlecenia, o ile nie pozostaje równocześnie w stosunku pracy z innym pracodawcą.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1); istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2); zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Skarżąca na tle tożsamyh przepisów powołuje się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., co wzajemnie się wyklucza. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To, co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistą zasadnością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a także wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903; z dnia 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18, LEX nr 2512065).

Natomiast oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest jednolite stanowisko w powoływanej przez skarżącą kwestii.

W postanowieniu z dnia 16 lutego 2023 r., II USK 35/22 (LEX nr 3549740) Sąd Najwyższy przyjął, że ocena sytuacji prawnej zleceniobiorcy uprawnionego do

emerytury lub renty, pozostającego w stosunku pracy, dokonywana z uwzględnieniem regulacji art. 9 ust. 2c ustawy systemowej powinna „wyprzedzać” ocenę dokonywaną wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 4a. W praktyce możliwość zastosowania zasady, w myśl której zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający w stosunku pracy nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia istnieje wtedy, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu pozostawania w stosunku pracy osiągnie kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a (to znaczy kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę), na co jednoznacznie wskazuje brzmienie zdania drugiego art. 9 ust. 2c *in fine*, które nie określa przecież wymienionych tam „innych tytułów”, a zatem obejmuje także osoby pozostające w stosunku pracy. Natomiast, gdy podstawa wymiaru składek z tytułu pozostawania w stosunku pracy będzie niższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty, pozostający w stosunku pracy, będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym również z tytułu wykonywania umowy zlecenia.

Podobnie w wyroku z dnia 21 marca 2019 r., II UK 548/17 (LEX nr 2638597) Sąd Najwyższy zaprezentował stanowisko, że zawarte w art. 9 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zastrzeżenie „odsyłające” do ust. 2c tego artykułu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający równocześnie w stosunku pracy nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę co najmniej równą kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a powołanej ustawy).

Pogląd ten został podtrzymany w kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., II USKP 37/21 (LEX nr 3252364) i z dnia 26 maja 2021 r., II USKP 99/21, LEX nr 3245380 oraz w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 16 lutego 2023 r., II USK 35/22 (LEX nr 3549740); z dnia 11 stycznia 2023 r., II USK 170/22 (LEX nr 3507355).

Pogląd przyjęty przez Sąd Najwyższy w przywołanych wyżej orzeczeniach utrwała jednolitą linię orzecznictwa, zgodnie z którą na użytek zbiegu tytułów

ubezpieczenia społecznego dla osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia porównuje się podstawę wymiaru składek w danym miesiącu, stanowiącą iloczyn umówionej stawki godzinowej i liczby godzin przepracowanych w tym miesiącu, z minimalnym wynagrodzeniem za pracę (art. 9 ust. 2c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2023 r., II USK 170/22, LEX nr 3507355 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2020 r., II UK 362/19, OSNP 2021 nr 12, poz. 134 oraz z dnia 27 stycznia 2021 r., II USKP 3/21, OSNP 2021 nr 11, poz. 126).

W związku z tym zasadne było stanowisko Sądu Apelacyjnego, który o obowiązku zapłaty składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy zlecenia rozstrzygnął w oparciu o przywołaną wykładnię.

Z powyższych względów nie ma podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ani w oparciu o przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.) orzekł jak w sentencji.

[az]

[a.ł]